

Virsraksts: Par procesuālo tiesību normas pārkāpumu kā pamatu apgabaltiesas sprieduma atcelšanai (Administratīvā procesa likuma 327. pants) un par pierādījumu novērtēšanu (Administratīvā procesa likuma 154. panta pirmā daļa).

Tēze: Lai atceltu apgabaltiesas spriedumu uz procesuālo tiesību normu pārkāpuma pamata, kasācijas instances tiesai ir jākonstatē tāds apelācijas instances tiesas procesuālo tiesību normu pārkāpums, kas ir novedis vai varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas.

Tēze: Tikai pareiza pierādījumu novērtēšana ļauj tiesai pareizi konstatēt lietā esošos faktiskos apstākļus, kam savukārt ir būtiska loma pareizas tiesību normas piemērošanā.

Tēze: Administratīvā procesa likuma 154. panta pirmā daļa tiesai izvirza vairākas prasības, kas jāievēro, lai pareizi novērtētu lietā esošos pierādījumus. Pirmkārt, tiesai pierādījumi jāvērtē to kopumā, nevis izolēti, turklāt tie jāvērtē kopā ar pierādīšanas līdzekļiem. Otrkārt, tiesai vienlaikus ir jāvērtē arī pierādījuma forma un saturs. Treškārt, tiesai ir jānosaka pierādījumu nozīmība saistībā ar lietā nepieciešamajiem konstatējamiem apstākļiem un faktiem. Visbeidzot, tiesai ir jāizdara secinājumi par pierādījumu pietiekamību.

Tēze: Tiesai ir jāņem vērā, ka lietā var pastāvēt gan tiešie, gan netiešie pierādījumi. Pēdējā gadījumā jo īpaši aktuāls kļūst jautājums par pierādījumu vērtēšanu kopumā, neizolējot tos, jo vairāki netiešie pierādījumi tikai kopumā sniedz pilnīgu izpratni par lietas faktiskajiem apstākļiem.

**Latvijas Republikas Augstākās tiesas
Senāta Administratīvo lietu departamenta**

2005. gada 7. jūnija

SPRIEDUMS

Lietā Nr. SKA-176

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētājs senators V. Jonikāns,
senatore J. Briede,
senatore V. Krūmiņa,

piedaloties pieteicējam *J.K.* un Rīgas domes Rīgas pašvaldības policijas pārstāvei Irinai Gūtmanei,

atklātā tiesas sēdē izskatīja lietu, kas ierosināta pēc *J.K.* pieteikuma par Rīgas pašvaldības policijas Ceļu policijas nodaļas lēmumu administratīvajā pārkāpuma lietā, sakarā ar Rīgas domes Rīgas pašvaldības policijas kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2005. gada 7. februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas pašvaldības policijas Ceļu policijas nodaļas inspektors 2003. gada 2. jūnijā sastādījis administratīvā pārkāpuma protokolu un paziņojumu Nr. 100984615, ar kuru pie administratīvās atbildības saucis un sodījis ar naudas sodu 10 latu apmērā *J.K.*. Administratīvā pārkāpuma protokolā inspektors konstatējis, ka transportlīdzeklis ar valsts reģistrācijas Nr. [...] 2003. gada 2. jūnijā Lāčplēša ielā 43/45, Rīgā novietots stāvēšanai, neievērojot Ministru kabineta 1999. gada 19. janvāra noteikumu Nr. 15 „Ceļu satiksmes noteikumi” (turpmāk – Ceļu satiksmes noteikumi) 89.11. apakšpunktu, tādējādi tās vadītājs izdarījis Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 122.¹ pantā noteikto administratīvo pārkāpumu.

[2] Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa 2003. gada 5. jūnijā saņēmusi *J.K.* pieteikumu par iepriekšminēto Rīgas pašvaldības policijas Ceļu policijas nodaļas inspektora lēmumu, kurā viņš lūdzis tiesu šo lēmumu atcelt un izbeigt tiesvedību. Pieteikumā *J.K.* norādījis, ka konkrētajā administratīvajā aktā bija jāpamato tā lietderība, tā kā inspektors to nav veicis, tad uzskatāms, ka lēmums pieņemts, neievērojot Latvijas Administratīvā pārkāpuma kodeksa 32. pantu. Lēmumā norādīts arī, ka inspektora kompetencē nebija pieņemt konkrēto lēmumu, jo saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 205. panta 6. punktu attiecīgo sodu ir tiesīgas piemērot pašvaldības amatpersonas, taču inspektors par tādu nav atzīstams. Lēmumā arī norādīts, ka Rīgas domes 2001. gada 14. augusta noteikumi Nr. 305 „Par transportlīdzekļu apstāšanās un stāvēšanas noteikumu ievērošanas kontroli” 6. punkts ir pretrunā Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 122.¹ pantam, jo noteikumu attiecīgais punkts, pretēji minētā likuma 122.¹ pantam, neparedz iespēju diferencēt soda apmēru atkarībā no pārkāpuma smaguma. Tāpat *J.K.* pieteikumā norādījis, ka nav ievērots Ministru kabineta 2001. gada 17. jūlija noteikumu Nr. 316 „Kārtība, kādā sastādāms administratīvā pārkāpuma protokols par transportlīdzekļu apstāšanās un stāvēšanas noteikumu pārkāpšanu, noformējams paziņojums un nosūtāma informācija par uzlikto naudas sodu, kā arī iekasējams naudas sods” 3. punktu.

[3] Rīgas Latgales priekšpilsētas tiesa ar 2003. gada 1. septembra spriedumu atcēlusi Rīgas pašvaldības policijas Ceļu policijas nodaļas inspektora 2003. gada 4. jūnijā sastādīto administratīvā pārkāpuma protokolu un paziņojumu Nr. 100984615 un izbeigusi administratīvā pārkāpuma lietu.

[4] Izskatījusi lietu sakarā ar Rīgas domes Rīgas pašvaldības policijas iesniegto apelācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas civillietu tiesas kolēģija ar 2005. gada 7. februāra spriedumu apmierinājusi *J.K.* pieteikumu un atcēlusi Rīgas pašvaldības policijas Ceļu policijas nodaļas inspektora 2003. gada 2. jūnijā sastādīto administratīvā pārkāpuma protokolu un paziņojumu Nr. 100984615. Spriedumu tiesa pamatojusi ar tālāk minētajiem argumentiem.

[4.1] Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 213.¹ pants nav interpretējams tādējādi, ka pašvaldības amatpersonas veic tikai kontroli par transportlīdzekļa novietošanu stāvēšanai, bet gan tādējādi, ka šīs amatpersonas veic kontroli par to, kā transportlīdzekļa vadītājs ievēro likumu.

[4.2] Rīgas dome saskaņā ar vairākiem normatīvajiem aktiem un tās lēmumu Nr. 305 pilnvarojusi Rīgas pašvaldības policiju un Valsts policijas Rīgas pilsētas galvenās policijas pārvaldes Kārtības policijas patruļvienību „Ceļu policijas bataljons” kontrolēt transportlīdzekļa apstāšanās un stāvēšanas noteikumu ievērošanu Rīgā.

[4.3] Tā kā administratīvo pārkāpumu lietas ir saistītas ar soda piemērošanu, nav pamatots arguments, ka pašvaldību amatpersonas nav tiesīgas izskatīt administratīvo pārkāpumu lietas par transportlīdzekļu apstāšanās un stāvēšanas noteikumu pārkāpšanu. Turklāt, izskatot šādu kategoriju lietas, piemērojama arī Ceļu satiksmes likuma 43. panta sestā daļa, kas noteic, ka Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā amatpersonas izskata šīs lietas.

[4.4] Tā kā pirmās instances tiesa nav ņēmusi vērā un tulkojusi Ministru kabineta 2001. gada 17. jūlija noteikumus Nr. 316 „Kārtība, kādā sastādams administratīvā pārkāpuma protokols par transportlīdzekļu apstāšanās un stāvēšanas noteikumu pārkāpšanu, noformējams paziņojums un nosūtāma informācija par uzlikto naudas sodu, kā arī iekasējams sods”, tā ir nonākusi pie nepamatotiem apsvērumiem.

[4.5] Tomēr *J.K.* pieteikums ir apmierināms, jo konkrētajā lietā nav pierādīts administratīvā pārkāpuma fakts, ko pamato šādi apstākļi:

[4.5.1] no lietas materiāliem nav secināms, ka automašīna ar valsts reģistrācijas Nr. DK – 3 būtu novietota stāvēšanai neatļautā vietā;

[4.5.2] no bezpeļņas organizācijas SIA „Rīgas luksofors” izziņas par ceļu zīmju izvietojumu pievienotās shēmas nav iespējams konstatēt, kur tieši bijusi novietota konkrētā automašīna;

[4.5.3] fakts, vai pieteicēja automašīna vispār bijusi novietota stāvēšanai neatļautā vietā, ar lietas materiāliem nav pierādīts;

[4.5.4] policija nav iesniegusi lietā citus pierādījumus, kas liecinātu par administratīvā protokola un paziņojuma Nr. 100984615 atbilstību faktiskajiem apstākļiem.

[5] Par Rīgas apgabaltiesas spriedumu kasācijas sūdzību iesniegusi Rīgas domes Rīgas pašvaldības policija. Kasācijas sūdzībā Rīgas domes Rīgas pašvaldības policija lūgsi minēto spriedumu atcelt un lietu nosūtīt jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesai. Minētos lūgumus kasācijas sūdzības iesniedzēja pamatojusi ar tālāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Apgabaltiesa ir pārkāpusi Administratīvā procesa likuma 103. panta otro daļu, kā arī šā likuma 305. panta pirmo daļu, kas novedis pie lietas nepareizas izspriešanas. Apelācijas instances tiesas spriedums nav tiesisks un ir atceļams.

[5.2] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 103. panta otrajai un 305. panta pirmajai daļai tiesai pierādījumi ir jāvērtē pilnīgi, vispusīgi un objektīvi, kas nozīmē, ka tiesai ir pienākums noskaidrot visus apstākļus un vērtēt visus lietā esošos pierādījumus. Konkrētajā gadījumā tiesa nav vērtējusi atbilstoši minētajām prasībām kasācijas sūdzības iesniedzēja iesniegtos pierādījumus, t.i., protokolu, pārkāpuma konstatēšanas brīdī uzņemto fotogrāfiju un ceļa zīmju izvietojuma shēmu.

[5.3] Tiesa nepamatoti spriedumā norādījusi, ka nav iesniegti citi pierādījumi, kas liecinātu par protokolā atbilstību faktiskajiem apstākļiem, jo tā nav ņēmusi vērā, ka protokolā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir konstatēts administratīvā pārkāpuma fakts. Turklāt tiesa spriedumā nav norādījusi, kādēļ tā netic apstākļiem, kas ir norādīti protokolā.

[5.4] Tiesa nav pienācīgi vispusīgi, pilnīgi un objektīvi izvērtējusi lietā iesniegto pārkāpuma konstatēšanas brīdī uzņemto fotogrāfiju un ceļu zīmju izvietojuma shēmu, jo, izvērtējot pilnīgi fotogrāfijā norādīto, tiesa būtu konstatējusi, ka attiecīgā automašīna fotogrāfijā atrodas uz Lāčplēša ielas posmā starp Krišjāņa Barona ielu un Aleksandra Čaka ielu. Tāpat minētajā fotogrāfijā tiesai bija jāizvērtē apstākļi, ka tajā ir redzama 532. ceļa zīme – stāvvieta – un 837. papildzīme – invalīdiem –, jo, salīdzinot minētās ceļa zīmes ar ceļa zīmju izvietojumu, kas norādīts ceļa zīmju izvietojuma shēmā, var

pietiekami precīzi konstatēt, kādu ceļa zīmju darbības zonā atradās *J.K.* transportlīdzeklis.

[5.5] Turklāt tiesa nav ņēmusi vērā, ka uz Lāčplēša ielas starp Krišjāņa Barona ielu un Aleksandra Čaka ielu laikā, kad tika konstatēts pārkāpums, vispār ir aizliegts stāvēt, izņemot nelielu ielas posmu, kur ir stāvvietā automašīnām ar invalīdu pazīšanās zīmi, jo visa posma garumā darbojās 326. ceļa zīme – apstāties aizliegts, stāvēt aizliegts. Konkrētajā gadījumā *J.K.* transportlīdzeklī invalīdu pazīšanās zīmes nebija, līdz ar to šajā gadījumā nebija svarīgi konstatēt un norādīt shēmā, kur automašīna atradās.

[6] Tiesas sēdē Rīgas domes Rīgas pašvaldības policijas pārstāve kasācijas sūdzībā norādītos prasījumus uzturēja pēc tajā norādītajiem motīviem.

Pieteicējs *J.K.* kasācijas sūdzību neatzina, paskaidrojot, ka apgabaltiesas spriedums ir tiesisks un pamatots.

Motīvu daļa

[6] Administratīvā procesa likuma 326. un 327. pants nosaka sprieduma pārsūdzēšanas pamatu kasācijas instancē. Administratīvo lietu departaments savā judikatūrā jau ir norādījis, ka šie pamati vienlaikus ir atzīstami par tādiem, kas nosaka arī sprieduma atcelšanas pamatus (sk. Administratīvo lietu departamenta 2005. gada 19. aprīļa sprieduma 10. punktu lietā Nr. SKA – 98).

Lai atceltu apgabaltiesas spriedumu uz procesuālo tiesību normu pārkāpuma pamata, kasācijas instances tiesai ir jākonstatē tāds apelācijas instances tiesas procesuālo tiesību normu pārkāpums, kas ir novedis vai varēja novest pie lietas nepareizas izspriešanas.

[7] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 305. panta pirmajai daļai apelācijas instances tiesa pierādījumus pārbauda un vērtē pēc šā likuma 18., 19. un 20. nodaļas noteikumiem, t.i., ņemot vērā vispārīgos noteikumus par pierādījumiem, pierādījumu nodrošināšanu un pierādīšanas līdzekļiem.

[8] Konkrētajā lietā apgabaltiesa ir atcēlusi Rīgas pašvaldības policijas Ceļu policijas nodaļas inspektora 2003. gada 2. jūnija lēmumu par *J.K.* sodīšanu ar 10 latiem par Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 122.¹ pantā noteiktā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu. Apgabaltiesa spriedumā kā galveno apsvērumu lēmuma

atcelšanai ir norādījusi to, ka policija nav pierādījusi administratīvā pārkāpuma faktu, t.i., ka *J.K.* transportlīdzeklis 2003. gada 2. jūnijā Lāčplēša ielā 43/45, Rīgā novietots stāvēšanai, neievērojot Ceļu satiksmes noteikumu 89.11. apakšpunktu.

Ceļu satiksmes noteikumu 89.11. apakšpunkts iespējamā pārkāpuma konstatēšanas dienā noteica, ka transportlīdzeklim ir aizliegts apstāties un stāvēt 326. ceļa zīmes – transportlīdzekļiem aizliegts apstāties un stāvēt – darbības zonā.

[9] Izvērtējot Rīgas domes Rīgas pašvaldības policijas kasācijas sūdzībā norādīto, Administratīvo lietu departaments konstatē, ka policija būtībā apstrīd iepriekšminēto apgabaltiesas secinājumu, pamatojot minēto ar to, ka apgabaltiesa nav vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudījusi lietā iesniegtos pierādījumus, t.i., protokolu, pārkāpuma konstatēšanas brīdī uzņemto fotogrāfiju un bezpeļņas organizācijas SIA „Rīgas luksofors” izsniegto ceļa zīmju izvietojuma shēmu (sk. 5. punktu).

Līdz ar to Administratīvo lietu departaments secina, ka konkrētajā lietā pastāv strīds, vai apgabaltiesa ir vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudījusi lietā esošos pierādījumus: protokolu, pārkāpuma konstatēšanas brīdī uzņemto fotogrāfiju un ceļa zīmju izvietojuma shēmu, un tādējādi pareizi konstatējusi lietā pastāvošos faktiskos apstākļus.

[10] Administratīvā procesa likuma 154. panta pirmā daļa nosaka: „Tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārlicības, kas pamatojas uz vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem [..].”

Tikai pareiza pierādījumu novērtēšana ļauj tiesai pareizi konstatēt lietā esošos faktiskos apstākļus, kam savukārt ir būtiska loma pareizas tiesību normas piemērošanā. Administratīvā procesa likuma 154. panta pirmā daļa apelācijas instances tiesai izvirza vairākas prasības, kas tai jāievēro, lai pareizi novērtētu lietā esošos pierādījumus. Pirmkārt, tiesai pierādījumi jāvērtē to kopumā, nevis izolēti, turklāt tie jāvērtē kopā ar pierādīšanas līdzekļiem. Otrkārt, tiesai vienlaikus ir jāvērtē arī pierādījuma forma un saturs. Treškārt, tiesai ir jānosaka pierādījumu nozīmība saistībā ar lietā nepieciešamajiem konstatējamiem apstākļiem un faktiem. Visbeidzot, tiesai ir jāizdara secinājumi par pierādījumu pietiekamību.

Turklāt apgabaltiesai ir jāņem vērā, ka konkrētajā lietā var pastāvēt gan tiešie, gan netiešie pierādījumi. Pēdējā gadījumā jo īpaši aktuāls kļūst jautājums par pierādījumu vērtēšanu kopumā, neizolējot tos, jo vairāki netiešie pierādījumi tikai kopumā sniedz pilnīgu izpratni par lietas faktiskajiem apstākļiem.

[11] Izvērtējusi lietas materiālus, Administratīvo lietu departaments konstatē, ka apgabaltiesa, pārbaudot lietā esošos pierādījumus, administratīvā pārkāpuma protokolu, pārkāpuma konstatēšanas brīdī uzņemto fotogrāfiju un ceļa zīmju izvietojuma shēmu ir vērtējusi izolēti, nesaistot kopumā katrā no tiem konstatētos apstākļus.

Apgabaltiesa kopumā nav vērtējusi tādus no iepriekšminētajiem pierādījumiem izrietošus apstākļus, kā, pirmkārt, to, ka no administratīvā pārkāpuma protokola izriet, ka *J.K.* transportlīdzeklis 2003. gada 2. jūnijā atradās Lāčplēša ielā 43/45, Rīgā. Otrkārt, to, ka no pārkāpuma konstatēšanas brīdī uzņemtās fotogrāfijas ir konstatējams, ka aiz minētā transportlīdzekļa atrodas ceļa zīme „stāvvietā” un, salīdzinot to ar ceļa zīmju izvietojuma shēmu, secināms, ka transportlīdzeklis virzienā no Aleksandra Čaka ielu uz Krišjāņa Barona ielu atradās Lāčplēša ielas kreisajā pusē. Treškārt, tā kā transportlīdzeklis atradās Lāčplēša ielas kreisajā pusē starp Aleksandra Čaka un Krišjāņa Barona ielu, tad no ceļa zīmju izvietojuma shēmas izriet, ka šajā ielas posmā darbojas ceļa zīme „Apstāties aizliegts”, izņemot nelielu ielas posmu, kur ir stāvvietā automašīnām ar invalīdu pazīšanās zīmi. Ceturtkārt, no lietas materiāliem nav iespējams konstatēt, ka *J.K.* transportlīdzeklī šādas invalīdu pazīšanās zīmes būtu bijušas.

[12] Pastāvot šādiem apstākļiem, Administratīvo lietu departaments secina, ka apgabaltiesa ir pieļāvusi Administratīvā procesa likuma 154. panta pārkāpumu, kas konkrētajā lietā ir atzīstams par tādu pārkāpumu, kas ir novedis pie lietas nepareizas izspriešanas.

[13] Turklāt apgabaltiesai bija jāievēro arī no Administratīvā procesa likuma 103. panta otrās daļas, 107. panta ceturtās daļas un 150. panta ceturtās daļas izrietošais pienākums pašai objektīvi noskaidrot lietas apstākļus un dot tiem juridisku vērtējumu, bet gadījumā, ja procesa dalībnieku sniegtie pierādījumi nebija pietiekoši, dot administratīvā procesa dalībniekiem norādījumus un ieteikumu vai arī savākt tos pēc savas iniciatīvas.

[14] Līdz ar to Administratīvo lietu departaments atzīt, ka Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2005. gada 7. februāra spriedums ir atceļams un lieta nosūtāma jaunai izskatīšanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 348. panta 2. punktu, 346. pantu,
Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments

n o s p r i e d a

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2005. gada 7. februāra spriedumu atcelt
un nosūtīt lietu jaunai izskatīšanai Administratīvajai apgabaltiesai.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs senators

V. Jonikāns

senatore

J. Briede

senatore

V. Krūmiņa